

Gocart-billenkar is ruim 160 jaar oud

Robin Hintjes, bachelor Bedrijfsmanagement (Marketing) Howest
Jan Bart Van In, hoofdredacteur

'Belgisch erfgoed': zo kunnen we het intense recreatief gocartgebruik aan onze kust gerust noemen. Maar de oorsprong van deze populaire rijwielen, in de volksmond 'billekarren', zou wel in Amerika liggen. De eerste binnenlandse billenkar werd in 1927 in Brugge vervaardigd.

De ontwikkeling van gocarts in de tweede helft van de 19e eeuw verliep parallel met de modernisering van de fiets. Op de wereldexpo van 1853 in **New York** werd de eerste versie van de vierwielige gocart voorgesteld naast de tweewielige fiets. Deze voorloper van onze 'billekarre' werd voornamelijk gebruikt om de bestuurder stabiliteit te bieden. Meestal werden de rijwielen met meerdere zitplaatsen geproduceerd, zowel in tandemvorm (achter elkaar) als in meer sociaal acceptabele vorm (naast elkaar). In 1885 volgde de introductie van de Britse **Starley's Coventry Rotary Quadracycle**. Dit model vernieuwde met de introductie van de vandaag gebruikelijke fietspedalen, in plaats van de vaststaande pedalen die tot dan gebruikt werden.

Begin 20e eeuw bracht het Canadees-Britse bedrijf **Massey-Harris** de 'Canadian Royal Mail Quadracycle' op de markt. Die was geconcipeerd om in de stad Toronto efficiënter post te kunnen bedelen (1901). Tot aan het begin van WO II inspireerde het succes van dit project de Amerikaanse **Gendron Wheel Company** om replica's voor kinderen te produceren. Tegelijk is dit het begin van een meer recreatieve en finaal ook 'toeristische' toepassing van de moderne gocart.

Brugge first

Naar verluidt was het de Brugse ingenieur **Honay**, werkzaam bij Bruggen en Wegen, die deze uitvinding in Parijs ontdekte en ze in ons land introduceerde. Met zijn ontwerptekeningen kon hij in 1927 de

Brugse fietsenmaker **Richard Proot** (toen met winkel en atelier in de Hoogstraat) overtuigen om dit nieuw type rijwielen in elkaar te steken en zo de eerste Belgische gocartfabrikant te worden. De activiteiten van Richard Proot kregen na WO II een vervolg in de firma **Proot International nv**. Tot aan het faillissement in 2006 produceerde die gocarts in een atelier in de Brugse ambachtelijke zone De Blauwe Toren.

De bekende fietsen- en bromfietsenfabrikant **Flandria** (later Flandria-Superia) uit Zedelgem, sprong vanaf 1937 letterlijk en figuurlijk op de (billen)kar en produceerde zijn eigen versie. Dit wellicht tot midden de jaren '60 van de vorige eeuw. Kustrijwielen werden in de eerste jaren vooral gebruikt om echte verplaatsingen te maken tussen de badplaatsen. De toeristisch-recreatieve dimensie volgde pas later.

Vandaag heeft de gocart een vaste plaats in het kuststraatbeeld. Hoe en wanneer hij zo populair werd - met ooit ruim 70 en vandaag nog altijd 50 verhuurders - is vooralsnog een hiaat in de rijke geschiedenis van ons kusttoerisme.

Werk aan de winkel voor de mensen achter Erfgoedcel **Kusterfgoed**. In deze projectvereniging bundelen vier kustgemeenten (Middelkerke, Oostende, De Haan en Blankenberge) de krachten rond de zorg voor en ontsluiting van cultureel erfgoed op hun grondgebied. In 2020 lanceert Kusterfgoed een zomerproject rond het thema kustrijwielen. Het bronnenonderzoek,

de interviews en het verzamelen van beeldmateriaal hiervoor start in januari 2020. Wil je graag aan dit project meewerken, dan neem je dit najaar best contact op met **Manon Dekien** via het mailadres manon.dekien@kusterfgoed.be of het telefoonnummer 059 27 07 72.

Bronnen:

- Wikipedia en andere internetbronnen
- 'Rond De Kiosk', heemkundig tijdschrift, Oostende, editie zomer 1992
- 'Kusthistories', van Marc Constandt & David Stuyck, uitgeverij Lannoo 2009

illustratie Marc Constandt